

UDVALG OM BIBLIOTEKSAFGIFT FOR BØGER OG MUSIK

28. september 2012

Kommissorium

I forbindelse med politiske drøftelser om biblioteksafgiftsordningen i december 2010 blev det aftalt mellem den daværende kulturminister og de kulturpolitiske ordførere fra samtlige partier bortset fra Enhedslisten, at Styrelsen for Bibliotek og Medier (pr. 1. januar 2012 Kulturstyrelsen) i 2011 skulle følge e-bogens (og e-lydbogens) udvikling på folkebibliotekerne og udarbejde en faktuel rapport herom i begyndelsen af 2012. Endvidere blev det aftalt, at Kulturstyrelsen skulle udarbejde en rapport om musikkens udbredelse på folkebibliotekerne. Rapporterne er oversendt til de kulturpolitiske ordførere for Folketingets partier i september 2012.

Rapporten om e-bøger viser en betydelig stigning i udlånet af danske e-bogstitler på folkebibliotekerne, men det står samtidig klart, at e-bogsudlånet stadig kun udgør en lille andel af det samlede udlån af fysiske bøger og e-bøger. Det forventes, at udlånet af e-bøger og e-lydbøger vil stige de kommende år, men hvor hurtigt og markant stigningen bliver, afhænger af mange forskellige faktorer.

Stigningen i brugen af e-bøger betyder, at der er kommet øget fokus på forfatternes indtægter fra e-bøger i forhold til deres indtægter fra de fysiske bøger.

Biblioteksafgiftsordningen for bøger er en betydningsfuld indtjeningskilde for forfattere, hvis fysiske bøger udlånes på folkebibliotekerne. Ordningen er en kunststøtteordning baseret på antallet af dansksprogede bøger, der er tilgængelige på de danske folkebiblioteker, med en økonomisk ramme på ca. 166 mio. kr. til fordeling årligt. Ordningen omfatter ikke e-bøger. E-bogsforfatternes indtjening i forbindelse med biblioteksudlån af deres e-bøger er baseret på konkrete aftaler mellem forfatterne og forlagene om honorering for udlånet.

Udviklingen i e-bøgernes udbredelse kan på længere sigt betyde, at der opstår forskydninger i forholdet mellem biblioteksudlånet af fysiske og ikke-fysiske bøger. For at tage højde for denne udvikling bør det derfor overvejes, om biblioteksafgiftsordningen generelt skal gentænkes og konstrueres på en anden måde.

Rapporten om musik viser, at der er en ganske markant stigning i bestanden af digitale albums og en forholdsvis mindre stigning i bestanden af fysiske albums. Ligeledes har de digitale udlån af musik overhalet de fysiske udlån af musik i 2010.

De fysiske musikudlån er blevet kompenseret rettighedshaverne siden 1986, hvor der på finansloven blev etableret et rådighedsbeløb for grammofonplader m.v. Dette rådighedsbeløb omfatter ikke digitale medier. Rådighedsbeløbet fordeles efter ansøgning af et udvalg bestående af syv medlemmer beskikket af kulturministeren. Rådighedsbeløbet udgør på finansloven for 2012 5,6 mio. kr.

Udviklingen i udlånmønstret for musik viser væsentlige forskydninger fra det fysiske til det digitale udlån, derfor bør det overvejes, om rådighedsbeløbet for grammofonplader m.v. skal genovervejes og rekonstrueres.

Udvalget

Kulturministeren nedsætter på den baggrund et udvalg, som skal undersøge mulighederne for og konsekvenserne ved at inddrage henholdsvis e-bøger og e-lydbøger i biblioteksafgiftsordningen og eller et supplement dertil. Udvalget skal endvidere undersøge mulighederne for og konsekvenserne ved at inddrage digital musik i rådighedsbeløbet for grammofonplader mv.

Udvalget skal kortlægge indtægtsmulighederne fra den nuværende biblioteksafgiftsordning for forfattere af hhv. fysiske bøger og e-bøger/e-lydbøger, hvor kun trykte bøger er omfattede, mens indtægterne for e-bøger/e-lydbøger er baseret på aftaler mellem forfattere og forlag. Udvalget skal endvidere vurdere de fremtidige økonomiske konsekvenser for forfatternes indtjening fra biblioteksafgiften ved en fortsættelse af den nuværende ordning set i lyset af udviklingen i udlånet af e-bøger/e-lydbøger på folkebibliotekerne.

Udvalget skal ligeledes kortlægge indtægtsmulighederne for den nuværende biblioteksafgiftsordning for grammofonplader m.v. og se denne i relation til indtægtsmulighederne fra aftaler vedrørende digitalt udlån

Med afsæt heri skal udvalget overveje, hvordan biblioteksafgiftsordningerne kan justeres, så e-bøger og e-lydbøger fremtidigt tilgodeses – enten ved, at disse medier inddrages direkte i biblioteksafgiftsordningen eller på anden måde omfattes af en supplerende ordning, som samlet set holdes indenfor den eksisterende økonomiske ramme for biblioteksafgiftsordninger for bøger. Ligeledes skal udvalget overveje, hvordan ordningen for rådighedsbeløbet for grammofonplader mv. kan justeres, så digitale musikudgivelser fremtidigt tilgodeses – enten ved, at disse udgivelser inddrages direkte i rådighedsbeløbsordningen eller på anden måde omfattes af en supplerende ordning, som samlet set holdes indenfor den eksisterende økonomiske ramme for rådighedsbeløbet for grammofonplader m.v.

Udvalget skal opstille forskellige modeller for de fremtidige støtteordninger og samtidig beskrive fordele og ulemper ved disse, herunder ved en fortsættelse af de nuværende ordninger. De opstillede modeller skal kunne realiseres inden for de på finansloven givne økonomiske rammer for hhv. biblioteksafgiftsordningen og rådighedsbeløbet for grammofonplader m.v. Modellerne skal beskrive og tage højde for de konsekvenser, som modellerne medfører for biblioteksafgiftsordningen og rådighedsbeløbsordningen, herunder for fordelingen af midler, samt for den økonomiske effekt, som modellerne får på henholdsvis forfatternes og musikernes indtjeningsmuligheder. Modellerne skal udarbejdes under hensyn til overholdelse af EU-retten, herunder reglerne om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet og det forhold, at biblioteksafgiftsordningen i sin nuværende form er indirekte anerkendt af EU-Kommissionen som værende i overensstemmelse med EU-retten. Andre relevante faktorer skal inddrages.

Udvalgets formand kan af udvalgets medlemmer nedsætte et underudvalg for bøger og et underudvalg for musik. Anbefalinger fra sådanne underudvalg skal indarbejdes i én samlet rapport fra udvalget om biblioteksafgift.

Udvalget kan indhente bistand fra sagkyndige, hvis det skønnes nødvendigt for at gennemføre opdraget.

Udvalget aflægger rapport til kulturministeren. Rapporten skal indeholde udvalgets anbefalinger og beskrive udvalgets overvejelser.

Udvalget påbegynder sit arbejde den 1. oktober 2012. Udvalget afgiver sin rapport til kulturministeren senest den 1. juli 2013.

Udvalgets sammensætning og organisering

Udvalget består af:

- 1 repræsentant fra Kulturstyrelsen som formand
- 2 medlemmer indstillet af Dansk Forfatterforening
- 1 medlem indstillet af Danske skønlitterære Forfattere
- 1 medlem med biblioteksbaggrund indstillet af Danmarks Biblioteksforening
- 1 medlem med forskningsmæssig baggrund
- 1 medlem indstillet af Dansk Artist Forbund
- 1 medlem indstillet af Danske Populær Autorer
- 1 repræsentant fra Kulturministeriets departement

Kulturministeren udpeger formanden og udvalgets øvrige medlemmer.

Møderne ledes af formanden.

Udvalget sekretariatsbetjenes af Kulturstyrelsen.